

Rinze Ijbema

Zondag 46

Kinderen van God,

wie ben je en waar kom je vandaan? **[Dia 1]** Als ik me niet vergis vragen veel mensen zich dat af van zichzelf. Wie ben *ik* en waar kom ik vandaan? En als je op zoek gaat naar een antwoord kom je vanzelf voorbij de volgende vraag: Wie was mijn vader en hoe heeft dat mij beïnvloed? En tjonge jonge wat heeft die vraag mensen beziggehouden. De vraag naar je vader. Ik heb even gedacht dat het ligt aan het soort boeken dat ik lees of het soort films dat ik kijk, maar nee. Van Ferdinand Bordewijk tot Harry Potter is het één van de hoofdthema's: Wie was mijn vader en hoe heeft mij dat veranderd?

Even tussen haakjes, hier ligt geloof ik een terrein waar we als christenen de wereld kunnen verslaan qua emancipatie. Of het is gewoon mijn onkunde, maar ik geloof dat er nog best een gat in de markt is voor een boek over een dochter-vader relatie. Dochter-moeder boeken ken ik er zo een handvol van, maar dochter-vader niet. Zou een mooi thema zijn voor een christelijk Boekenweekgeschenk.

Wat (ook tussen haakjes) dat vader en/of moeder betreft, dat dilemma hebben we met God niet. Dat we moeten kiezen, òf òf. Om twee redenen niet. De eerste is dat Hij zegt: noem me maar Vader. Dan doen we dat. Zo is Hij wel. De tweede is dat het zijn probleem niet is. Man/ vrouw, vader/moeder. Waar wij twee voor moeten zijn om samen iets van vervuld zijn te ervaren, dat is voor Hem geen issue. In het begin zegt de bijbel: man en vrouw schiep Hij hen, naar Gods Beeld schiep Hij hen. Die twee, één beeld. Dan kijk je in het geval van God toch anders tegen de verschillen tussen vader eigenschappen en moeder eigenschappen aan, denk ik.

1.

Vader dus. **[Dia 2]** Maar daar gaat het wel meteen mis. Want toen ik zei dat ik eigenlijk geen boek kenden over een vader-dochter relatie, toen vergat ik er expres één die ik wel ken, omdat het

zo'n pijnlijk boek is. 'Lieve vader, vuile schurk,' over een dochter die gemengeld wordt door de fouten van haar vader tegen haar. Haar vader, die ze het liefst een lieve man wil vinden, maar die haar terroriseert met zijn keuzes en met zijn gedrag. We zijn christenen en daarom zijn we realisten. Het vuil gaat onze voorkeur niet voorbij. En serieus, dan denk ik dat ik misschien beter mijn mond kan houden, omdat alles wat ik te zeggen heb over Vader in de hemel voor jou terecht zo hol kan klinken en zo kan knarsen.

Maar het is wel zo dat onze Heer Jezus weet wat Hij doet. Zijn leerlingen vroegen Hem, Heer, leer ons bidden. En Hij deed het. **[Dia 3]** 'Als jullie bidden, begin dan zo: Onze Vader in de hemel.' Nu weet je wel dat Jezus Christus Gods nieuwe begin met de oude wereld is. Dat is hier wel heel belangrijk. Dat nieuwe begin is namelijk een schoon begin. Waar vaders allemaal een tik van de zonde meekrijgen en moeders net zo, daar is Hij vrij van vervuiling. Puur, zal ik maar zeggen. En dan geen 72, maar 100%. Kijk, als ik je vertel: Zeg maar Vader tegen God, dan is dat een naam met krassen en deuken. Maar als Christus het zegt, dan heeft Hij het over God onze Vader die, mooi en puur en goed, zelf bepaalt wat vaderschap inhoudt. **[Dia 4]** Met de zonde begon het gedonder. Jezus Christus grijpt terug op daarvoor. Ook als vaders en moeders hier dat niet of niet meer weerspiegelen, of zelfs het origineel verduisteren. Jezus zegt: zeg maar Vader. Dan doen we dat. Zo is Hij wel.

Nu is er iets met die vadersnaam waar ik niet omheen kan. Je hoort nog al eens mensen zeggen, dat ik door Jezus God mijn 'papa' noemen mag. Want, is de redenering, de bijbel noemt God als vader een paar keer 'Abba,' en dat is dan een Aramees woord ofzo dat de gevoelswaarde van 'papa' heeft. Heel intiem, heel dichtbij. Oké. Wat je dan probeert te omschrijven klopt. Jij bent God zo dierbaar. Hij is zo teder met je. Je ontroert hem. Jouw haperende eerste stapjes maken Hem diep blij. Echt waar. Lees maar in Hosea 11. Maar dat kun je niet aan het *woord* 'Abba' ophangen, alsof dat een hele nieuwe kinderkleur aan Gods vadersnaam zou geven in de bijbel. **[Dia 5]** Tachtig jaar geleden heeft één keer één theoloog gezegd dat het wel zo was, en sindsdien schrijft iedereen hem na. Maar daarom hoeft het nog niet waar te zijn. Ik vertel dit niet om je je kinderlijke vertrouwen te ontnemen. **[Dia 6]** Wel, omdat we woorden niet moeten laten buiksprenen.

Wat betekent het dan wel dat je God aanspreekt als Vader? Dit, dat het antwoord geeft op de vraag: wie ben je en waar kom je vandaan? **[Dia 7]** Zo vult het woord van God zelf deze naam van God in. Deuteronomium 32, 6: **[Dia 8]** 'Is hij [God] niet uw vader, uw schepper? Hij heeft u gemaakt, hij riep u tot leven.' En de profeet Jesaja neemt dit thema uit Mozes' lied op in Jesaja 64, 7: **[Dia 9]** 'Toch, Heer, bent u onze vader, wij zijn de klei door u gevormd, wij zijn het werk van uw handen.' En in het slot van het Oude Testament zegt Maleachi, 2, 10: **[Dia 10]** 'Hebben wij niet allemaal dezelfde

vader, heeft niet een en dezelfde God ons geschapen?’ En daarmee is de cirkel rond. Als Christus ons ‘Onze Vader’ leert bidden, dan brengt Hij ons terug naar het begin. De God die ons schiep is onze Vader. **[Dia 11]**

Hoe belangrijk is dat voor jou? Dat kan ik natuurlijk niet zeggen. Misschien als ik in je boekenkast ook ‘Karakter’ zie staan, of J.K. Rowling, dan weet ik dat je er vast wel eens over hebt nagedacht, waar je vandaan komt. Of als ik je je af zie zetten tegen je ouders, of met ze worstelen. O ja, of omgekeerd, als wat zij zeiden en deden nog steeds jouw automatische piloot is, ook al ben je al lang volwassen. Dan tikt de Here Jezus je iedere keer als je bidt zoals Hij het je leert op je schouder. ‘Onze Vader in de hemel.’ God is je Vader. Heel diep bepaalt Hij waar je vandaan komt en wie je bent. **[Dia 12]** En terwijl gewone ouders, sorry jongens, bij hun kinderen altijd deuken en krassen mee-kneden, daar werkt dat voor God net even anders. Met zo’n Vader ben je uit het juiste hout gesneden.

En die eer moet je ook niet aan een ander geven, of aan iets anders. **[Dia 13]** Jezus heeft een keer gezegd: ‘Noem niemand op aarde vader, want jullie hebben maar één vader, de Vader in de hemel.’ Dat is zo’n typische uitspraak die je door hem letterlijk te nemen kunt ontcrachten. Noem je vader gerust vader omdat dat is wat hij voor je is, en noem je moeder gerust je moeder. Maar als je spreekt van ‘moeder aarde’ gaat er echt iets mis. Of als je de evolutieleer als alles verklarend model vereert. Wie ben je en waar kom je vandaan? Als je merkt dat je stiekem of expres op die vragen een antwoord geeft dat niet begint met God, dan zit je ernaast. Maar als je God als vader noemt, dan maak je de volwassen keus dat alleen Hij je gemaakt heeft tot wie je bent – en dat dat goed is.

Die eer moet je niet aan een ander geven. Jezus heeft een keer tegen zijn tegenstanders gezegd: ‘Uw vader is de duivel, en u doet maar al te graag wat uw vader wil.’ Allereerst, dit is zulke onparlementaire taal, daar kan Wilders nog wat van leren. Kennelijk moet er een punt gemaakt worden. Vervolgens, kennelijk kun je het woord ‘vader’ toepassen op een volstrekt liefdeloze en niet intieme relatie als tussen mens en duivel. Maar vooral zegt Jezus, **[Dia 14]** ‘Als God uw Vader was zou u mij liefhebben, want ik ben bij God vandaan gekomen toen ik hiernaartoe kwam. Ik ben niet namens mezelf gekomen, maar hij heeft mij gezonden.’ Wie ben je en waar kom je vandaan? Ik kom van de Vader en Hij bepaalt wie ik ben.

2.

Nu bidden we tot onze Vader, die in de hemel is. **[Dia 15]** Op het eerste gezicht is dat een domper. Want ‘Vader’ is dichtbij, maar de hemel is ver weg. Alles wat je wint aan vertrouwelijkheid

raak je kwijt aan onbereikbaarheid. De Catechismus lost deze spanning heel elegant op. Eerst leren we dat we onze God onze Vader noemen, om in ons het kinderlijk ontzag en vertrouwen te wekken, waarop ons gebed, ons geloof en ons leven gegrond moeten zijn. Maar als we Hem dan aanspreken als 'onze Vader in de hemel,' verdwijnt zijn gezicht niet achter de wolken; integendeel, zijn vaderlijke nabijheid is een hemelse nabijheid. **[Dia 16]** Dat maakt het alleen maar mooier, niet minder.

Het feit blijft dat met het noemen van de hemel er ook afstand is, verschil. Dat klopt ook heel goed met het feit dat het Onze Vader een reisgebed is, een gebed voor onderweg. Dat gold al voor de leerlingen, die met en zonder hun Meester door Israël trokken. Dat geldt voor ons, hun leerlingen, die met hun woord door deze wereld trekken. Maar waarheen dan? Nou, naar God, naar zijn Rijk, naar de hemel, *you name it*. Als je bidt, 'Onze Vader,' dan gaat het over wie je bent en waar je vandaan komt. Als je dan bidt, 'die in de hemelen zijt,' dan heb je het over waar je naartoe gaat. **[Dia 17]**

Ik wil hier de verbinding maken met Psalm 121. **[Dia 18]** Inderdaad, ook een Psalm voor onderweg. Een bedevaart psalm. Want één keer per jaar voelde iedere Israëliet de uitnodiging van God in zijn hart om naar Jeruzalem te komen. In Jeruzalem woonde God. Nou ja, 'woonde...' Een kind begreep dat dat niet ging, om te zeggen dat God ergens een huis heeft om te wonen, een troon om op te zitten, een stad die Hem kan claimen. God heeft dat niet nodig. Maar mensen wel, en God houdt van mensen. Dus nodigde Hij zijn hele volk uit om naar Jeruzalem te komen, zijn stad voor de mens, naar de tempel, zijn huis voor de mens.

En dan ga je dus onderweg. De bergen in. Een pelgrim met een pelgrimslied. 'Ik sla mijn ogen op naar de bergen, van waar komt mijn hulp?' Antwoord, van onze God die onze Vader is. 'Mijn hulp komt van de Heer die hemel en aarde gemaakt heeft.' Je kent Hem wel, je lieve Vader, 'Hij zal je voet niet laten wankelen, hij zal niet sluimeren, je wachter. Nee, hij sluimert niet, hij slaapt niet, de wachter van Israël.' Maar met dat al moet jij wel de bergen door op weg naar Jeruzalem, waar je weet dat je God zult ontmoeten. Zie je de overeenkomst tussen het Onze Vader en Psalm 121? Allebei gebeden onderweg, door volk dat hun Vader kent en tegelijk naar Hem onderweg is.

We zijn hier vandaag getuige van de doop van Stijn. Ik hoop dat hij jullie als ouders zo snel mogelijk gaat vertederen, wanneer hij 'mama' gaat brabbelen, en 'papa.' En ik hoop dat jullie hem dan zo snel mogelijk 'Vader' leren zeggen, tegen God. Wij maken geen kindjes, God geeft ze. Wij voeden ze niet op tot ons beeld, God ziet zichzelf in hen. Wij maken niet uit waarheen ze op weg zijn, dat ze dokter moeten worden, of directeur. God in de hemel zegt: 'Naar Jeruzalem!' **[Dia 19]** Kleine bergbeklimmertjes, dat zijn ze allemaal. En als ouder en als oma en opa kun je zomaar denken, 'Als dat maar goed gaat!' Inderdaad. Maar nu zegt God, je weet wel, Vader, je weet wel, met hemelse

macht, Hij zegt: 'Ik behoed je voor alle kwaad, Ik waak over je leven, Ik houd de wacht over je gaan en je komen van nu tot in eeuwigheid.' Ik weet dat je als moeder of vader niet altijd ziet hoe het goed gaat. Dan zie je door de rotsen het pad niet meer. Maar dan zegt Vader vanuit de hemel: Hierheen. En dat doe je dan, en daar wijs je dan op. Stap voor stap.

3.

Nog één ding. **[Dia 20]** Kijk, als voorganger ben je geroepen de Bijbelse boodschap zo te vertalen dat mensen vandaag het kunnen toepassen in hun leven vandaag, en in de cultuur van vandaag. Maar dat lukt niet altijd. Als ik het wel zou doen, de boodschap aanpassen, dan zou ik jullie zo leren bidden: *mijn* Vader die in de hemel is. Maar het is 'onze.' Grammaticaal kan het niet eens, niemand spreekt zijn moeder aan met 'onze mam.' Cultureel werkt het niet, iedereen gaat ervan uit dat je eerst en vooral voor jezelf moet zorgen. Dus eigenlijk had het gewoon moeten zijn, mijn Vader die in de hemel is. Maar het is onze. Onze God, onze Vader.

Wie zijn we en waar komen we vandaan? **[Dia 21]** Ik zie mijn broers en zussen en ik denk, nou, ik zie toch hele diepe verschillen. Maar dan zitten we samen in de kerk en we zeggen samen onze Vader tegen God. Wij zijn dus uit hetzelfde hout gesneden. **[Dia 22]** Nu heb ik natuurlijk een hele goede relatie met mijn eigen broer en zus, maar iedereen weet dat het met je *geestelijke* familie niet altijd koek en ei is. Het gebed dat Jezus ons leert wijst ons dan de weg. Eerst samen op de knieën en samen zeggen, ónze Vader. En dan zijn naam groot maken, zijn Rijk dichterbij bidden, zijn wil die van jou laten doorkruisen. En dan nog eerst voor je brood, o nee, óns brood bidden, en voor vergeving ('zoals ook wij... aan anderen...'), en dan komen eindelijk de verschillen aan de orde, in deze vorm: 'Breng ons niet in beproeving.' Inderdaad. Breng ons alstublieft in Jeruzalem.

Ons. Niet echt een modewoord. En als we het dan nog konden beperken tot hier in de kerk... En opnieuw zijn er zat theologen die het zo zeggen: God is een Vader voor zijn *volk*. En natuurlijk is God een Vader voor zijn volk. Het is Israël dat Hem hun Vader noemde, het is Christus die ons zijn en hun broers en zussen maakte. Maar Israël had ook wel door dat God je Vader noemen verder ging. **[Dia 23]** 'Hebben wij niet allemaal dezelfde vader, heeft niet een en dezelfde God ons geschapen?' De schepper van Israël is de schepper van allen. En Paulus houdt het de mensen in Athene voor in de woorden van hun eigen dichters: 'Uit hem komen ook wij voort.' Ook wij, in Athene. En in Groningen.

Dus als je het lef hebt je gebed te beginnen met 'Onze Vader,' dan kun je je ogen nog zo goed dicht houden en je handen gevouwen, maar als je het meent, dan zie je je broers en zussen in de kerk en je medemensen daarbuiten, **[Dia 24]** en je weet dat God iets met ze heeft. Noem het liefde –

maar zijn hart en zijn hand gaan naar ze uit. **[Dia 25]** God heeft ooit een tijdje één stad en één tempel gebruikt om dichtbij zijn kinderen te zijn. Vandaag bouwt zijn Geest in alle mogelijk steden en dorpen en wijken gemeenschappen waar God dichtbij zijn kinderen is. Dat begint altijd klein, maar dat geeft niet voor kinderen van deze Vader. **[Dia 26]** Hier in Groningen bouwt God aan een nieuw Jeruzalem. Mooi perspectief, voor onderweg. En dat allemaal als je je gebed begint zoals Jezus je leert. **[Dia 27]** Onze God, onze Vader.

Amen.